

Kiáltvány a XXI. századi felnőttkori tanulásért

A tanulás hatalma és öröme

Az Európai Felnőttképzési Szövetség ezzel a kiáltvánnyal terjeszti elő, hogy hozzuk létre a Tanuló Európát: egy Európát, amely pozitívan képes megbirkózni a jövővel és rendelkezik minden szükséges képességgel, tudással és kompetenciával. Egy egész Európára kiterjedő kezdeményezést pártolunk, hogy egy szinttel előbbre lépjünk, kialakítsunk egy tudás társadalmat, amely képes megfelelni napjaink kihívásainak. Ez megköveteli a fenntartható befektetést a felnőttképzésbe európai, nemzeti, regionális és helyi szinteken. Hosszú távon ez sok szempontból kifizetődő lesz a versenyképesség, a jólét, az egészséges népesség, a növekedés tekintetében és további területeken.

A felnőttképzés segíthet megváltoztatni életeteket és átalakítani társadalmakat – a felnőttképzés emberi jog és közjó. Jelenleg a fő európai stratégiai irányelv az Európai Napirend a felnőttkori tanulásért¹ („European Agenda for adult learning”), amely a nemzeti koordinátorok közreműködésével kerül megvalósításra a tagállamok szintjén. Az Európai Felnőttképzési Szövetség (EAEA) hisz abban, hogy az Európai Napirend-et meg kell erősíteni, de azt is vallja, hogy további erőfeszítések is szükségesek. Ez a kiáltvány azt vázolja, hogy a felnőttképzés milyen nagy mértékben járulhat hozzá a különböző európai szakpolitikai irányelvek teljesüléséhez. Ennek érdekében azonban a felnőttképzési szervezetek és a tanulók körében tartós, állami beruházásokra van szükség. Sokan a döntéshozók, a vállalkozások és a polgárok közül nincsenek tisztában azzal, hogy a felnőttképzés milyen mértékben képes a társadalmi, gazdasági és egyéni kihívásokkal megbirkózni. Ezért javasolja az Európai Felnőttképzési Szövetség a Felnőttkori Tanulás Európai Évének a bevezetését, amely Európa-szerte felhívna a figyelmet a felnőttképzésre. Az téma „A tanulás hatalma és öröme” lenne. Szeretnénk hangsúlyozni egyrészt a felnőttképzés lehetőségeit a társadalmi átalakításban, másrészt a tanulás pozitív tapasztalatát. Sok ember tartózkodik a tanulástól a rossz iskolai emlékek miatt, mások úgy érzik a képzés csak további nyomás, amit meg kell szenvedniük, hogy sikeresek legyenek az életben. Az Európai

Felnőttképzési Szövetség szeretné a pozitív oldalt kiemelni, azért is, mert tudjuk, hogy ez a legjobb módja vonzani azokat, akik a legtávolabb állnak a tanulástól.

Kihívások és válaszok

A felnőttképzés egy kulcsfontosságú eszköz néhány aktuális kihívás kezelésére ma Európában. Európa egyre növekvő egyenlőtlenségekkel néz szembe, nem csak az emberek, hanem a régiók és országok között is. Úgy tűnik mind több és több európai polgár kérdőjelezi meg az európai értékeket, amikor idegengyűlölő és Európa-ellenes pártokra szavaznak, vagy amikor fiatal férfiak kisebb csoportjai radikalizálódnak, s terrorcselekmények mellett kötelezik el magukat. Sok régióban és országban a munkanélküliség (különösen a fiatalok körében) igen magas. A növekvő mértékű digitalizáció súlyosbítja ezt a helyzetet, ami egyébként új készségeket és kompetenciákat követel meg a munkavállalóktól, a polgároktól és a fogyasztóktól.

A migráció és a demográfiai változások együttesen egy állandóan mozgásban lévő népességet eredményeznek Európában – az idősödő társadalomban az emberek tovább élnek, ezért tovább akarnak aktívak, és egészségesek lenni, ugyanakkor több bevándorlóra van szükségünk, ami kényes egyensúlyban van, illetve elensúlyozza a munkanélküliségi rátát és a növekvő idegen-gyűlöletet. Mostanában Európa a menekültek áradatával szembesül, ami hatalmas kihívás elé állítja az európai kormányokat. Ez egyfelől támogatási hullámot indított el az európai polgárok körében, másrészt visszaélésekhez és gyűlölethez vezetett.

A klímaváltozás és más környezeti kihívások folyamatos fenyegetést jelentenek (nemcsak) Európájövőjére, és szükségessé teszik a fenntarthatóbb gazdaságok, társadalmak és életmód kialakítását. A felnőttképzés sok problémára ezek közül pozitív választ jelent. A felnőttképzés hasznos lehet az egyén és ezzel párhuzamosan a társadalmak és gazdaságok számára is.

Szeretnénk-e egy innovatív, egyenlőbb, fenntarthatóbb Európát, amiben a polgárok demokratikusan és aktívan vehetnek részt, ahol az embereknek megvan a képessége és a tudása, hogy egészségesen és eredményesen éljenek, dolgozzanak és vegyenek részt kulturális és civil tevékenységekben, az egészen fiataloktól a nagyon idősekig?

¹ A felnőttkori tanulás európai napirendi programja: http://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning/adult_en.htm

Ebben a publikációban, az Európai Felnőttképzési Szövetség (EAEA) érveket, tanulmányokat, példákat és tanulók történetét mutatja be, amelyek az álláspontját támasztják alá.

Aktív állampolgárság, demokrácia és részvétel

Az EAEA és tagjai teljesen elkötelezettek Európa és az európai értékek iránt. Úgy vélik, hogy a kultúrák közötti együttműködés kulcsfontosságú a megbecsülés, a részvétel és a kohézió Európájának kialakításához. Számos felnőttoktatási szervezet az emancipációs mozgalmak eredményeképpen jött létre. (ilyenek pld. a munkás, a nő, vagy vallási szervezetek) A felnőttképzés növeli a

Egy jó példa

Romániában, az Elsők az Állampolgárok Projekt az egész országra kiterjedő, fenntartható különbséget hozott létre a kis közösségekben, különösen vidéken. A projekt megvalósítja az aktív állampolgárságot, az emberek kifejezésre juttatják és eldöntik, mi a prioritás a közösségük számára és eszközöket biztosít számukra, hogy a megoldásokat maguk is valósítsák meg. Együtt képesek a közösségi problémák azonosítására, szavaznak melyeket vetik fel először és közösen cselekvési terveket fejlesztenek ki. Ez a helyi hatóságokban, mint döntéshozókban azt a felfogást erősíti, hogy a közösség partner a fejlesztésben. A kérdés az: mit kell tenni, és mit tehetünk mi magunkért és a közösségért?

Kutatási bizonyíték

Ami a társadalmi kohéziót illeti, az oktatás legfőbb eredménye a bizalom magasabb szintje, a nagyobb állampolgári együttműködés és a kisebb mértékű erőszakos bűnözés. Mi több, az oktatásban való részvétel magával hozza a közéletben való aktívabb részvételt, mert „a diákok minél inkább részt vesznek oktatásban, annál szívesebben töltenek be pozitív szerepet a közéletben”. (20. old.) A felnőttoktatás ezenkívül növeli a faji toleranciát és a szavazásra való hajlandóságot. Preston (2004) a felnőttoktatás befolyását vizsgálta a résztvevők polgári életére, értékrendjének változására, különösen a toleranciára. Megfigyelése szerint a tanulás pozitívan befolyásolja a közvetlen és közvetett részvételt a társadalomban. A közvetlen társadalmi részvétel az egyéneknél elősegítette a szociális háló építését, fenntartását, átépítését, és bővítését. Továbbá a tanulás befolyásolja az egyén értékrendjének alakulását. Például a kutatásban megkérdezettek a tolerancia változásáról, a megértés, elfogadás növekedéséről számoltak be. A tanulás eredményeként jelentkező, megváltozott állampolgári és szociális elkötelezettséget állapította meg az OECD vizsgálata (2007).

Lásd: www.eaea.org/media/policy-advocacy/piaac/piaac-analysis_wakeup-call-for-europe.pdf

Egy jó példa

A svéd muszlim tanulószövetség, az Ibn Rushd egy békeprojektet vezetett: Att främja islamisk fredskultur (Az iszlám békekultúra népszerűsítése). Országszerte fiatal muszlimok tevékenykedtek békeügynökként. Minden szükséges információt és segédeszközt megkaptak ahhoz, hogy béke ügyekkel, az erőszakellenességgel és az emberi jogokkal foglalkozzanak. A hosszú távú cél az, hogy felvegyék a harcot az iszlámofóbiával – félelem és gyűlölet az iszlámmal szemben, főleg a nyugatiak részéről – és a vesztfóbiával – amely főleg a muszlimok Nyugatfélelme, – gyűlölete. Ez alapján jött létre a Svéd muszlimok a békéért és igazságért alapítvány – a Svenska muslimer för fred och rättvisa.

tudást és hozzáértést, fejleszti a demokráciát és az állampolgárságot. Mindemellett, a felnőttképzés erősíti és megújítja a civil társadalmat. Európában a növekvő radikalizálódás azt mutatja, hogy a demokratikus magatartásmintákat, a toleranciát és a tiszteletet meg kell erősíteni. Ebben fontos szerepet tölt be a kultúrák és a vallások közötti párbeszéd. Ezen felül a felnőttképzés nemzeti és regionális szinten hozzájárulhat a nagyobb demokráciához és részvételhez, valamint az élénk civil társadalom átláthatóságához és fejlődéséhez, a megerősítés és a kritikus gondolkodásmód kialakításához.

A PIAAC² tanulmány egyértelmű összefüggést mutatott a bizalom, a politikai hatékonyság és a képzettségi szintek között. Az alapkészségek alacsonyabb szintje az intézmények iránti alacsonyabb bizalmat és a saját befolyási lehetőségben való alacsonyabb szintet is jelentik. Azok az emberek, akik részt vesznek a felnőttoktatásban, azok gyakrabban vállalnak önkéntességet.

Az egyéni életvezetésre vonatkozó jártasságok

A felnőttképzés számos készséggel és tanulási tapasztalattal képes gyarapítani az egyéneket, aminek számos előnye és célja van: az alapkészségektől kezdve a nyelvtanulásig, a szabadidős képzésektől a szakmai képzésekig, a családon belüli informális tanulástól a tudatos egészségfejlesztésig. A felnőttképzés számos lehetőséget nyújt, amelyek támogatják az embereket a karrierjükben és egész életükön keresztül.

De nem ez az egyetlen közvetlen tanulási eredmény, ami fontos az emberek számára, ugyanis a kutatási eredmények szerint a nem formális felnőttképzésben való részvételnek még számos előnye van.

A felnőttek képzése segít megváltoztatni az életet, de új lehetőségeket is teremt. Ezek lehetnek új munkalehetőségek, a formális oktatáshoz történő széleskörű hozzáférés biztosítása, segítheti az iskolai lemorzsolódásból való visszatérést a képzéshez.

² www.oecd.org/site/piaac/surveyofadultskills.htm

Kutatási bizonyítékok

Az adatok azt mutatják, hogy a közösségi művelődésben. (liberal adult education³) szerzett felnőtt tanulói tapasztalatok számos előnyt biztosítanak. Nemcsak egészségesebbnek érzik magukat, de törekednek is az egészséges életmódra: új társadalmi hálózatokat építenek ki és megtapasztalják a javuló jólét érzését. Ráadásul azok a felnőttek, akik a közösségi művelődésben részt vesznek, sokkal motiváltabbnak érzik magukat az egész életen át tartó tanulásba történő bekapcsolódásra, amire úgy tekintenek, mint egy, az életüket fejlesztő lehetőségre. Ezeket az előnyöket olyan tanulók fogalmazták meg, akik teljesen különböző kurzusokon vettek részt, nyelvi, művészeti, sport vagy állampolgárképző kurzusokon. Különösen az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező felnőttek képesek a felnőttképzés által előnyt szerezni (ISCED 1:32% és ISCED 2:22%).⁴ További információ: www.bell-project.eu

³ Az észak-európai térségből származó kifejezés, a szabad és önkéntes, vizsgakötelezettség nélküli művelődést jelöli, amit ma fordíthatunk nem-formális felnőttoktatásnak, közösségi művelődésnek is.

⁴ Az oktatás egységes nemzetközi osztályozási rendszere. ISCED1 és 2 az alapfokú oktatás első és második szintje. Lásd: <http://ofi.hu/isced-az-oktatas-egyseges-nemzetkozi-osztalyozasi-rendszer>

Jó gyakorlat

Az Egyesült Királyságból származó Mel, aki 13 évig agorafóbiától szenvedett, 2007 szeptemberében összeszedte a bátorságát és beiratkozott egy írás-olvasást – általános műveltséget fejlesztő kurzusra. Idegessége ellenére elkezdett a kurzusra járni, ami minden héten egyre könnyebben ment számára. Mel nagyon élvezte a tanulmányait a Hull Felnőttképzési Központban, és sikeresen elvégezte a 3. ún. belépő szintet és az írás-olvasás 1. és 2. szintjét. További célját is sikerült teljesítenie, az 1-es számú számolási szintet is sikeresen elvégezte.

Mel segíteni akart másoknak is, ezért elvégzett egy házon belüli szakmai továbbképzést, és elkezdett önkénteskedni egy tanulási nehézségekkel és fogyatékkal élő felnőtteknek szóló kurzuson. Mivel oktató szeretett volna lenni, ezért elvégezte az NVQ⁵, 1-es szintű tanuló támogatási képzést, valamint jelenleg is továbbképzzi magát egy élethosszig tartó tanulás előkészítése kurzuson is, amiről reméli, hogy hamarosan befejezi. Most, hogy már van önbizalma, Mel élvezi a szabadnapokat a családjával, súlyfelesleget adott le és önkéntes munkát végez a Dove House jótékonyági üzletében, illetve folytatja a tanulást is.

„Most már nincs megállás. A semmiből indultam és most egy teljesen új életem van – mindez annak köszönhető, hogy újra nekiálltam tanulni.”

További információ: www.alw.org.uk/winners-stories/winner-story/2011/melody-turner

⁵ Az írás-olvasás a UK-ben lásd: <http://www.literacytrust.org.uk/> Az NVQ a National Vocational Qualification, szakképesítés, olyasmint az OKJ

Társadalmi kohézió, méltányosság és egyenlőség

Az oktatás különböző szintjei nagy befolyással bírnak az emberek életében adódó lehetőségekre. Az ebből adódó különbségek az élet minden területén megmutatkoznak, a munka választástól egészen az elérhető élettartamig. Az oktatás pozitív hatásait újratermeli az a tény, hogy azok az emberek, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, nagyobb eséllyel tanulnak tovább és több tanulási lehetőség áll a rendelkezésükre azokkal szemben, akik alacsonyabb végzettséget szereztek.

A felnőttképzés azonban képes kompenzálni a fiatalkori tanulás hiányát és hozzájárul a társadalmi mobilitáshoz. Az alapkészségek fejlesztésére irányuló képzéstől elkezdve, a bevándorlók számára szervezett nyelvoktatásig, a második esély iskolák lehetőségein át a felnőttképzés számos lehetőséget teremt, hogy fejlessze az egyének életét. Mindemellett a felnőttképzés hozzájárul ahhoz is, hogy csökkenjen a társadalmi egyenlőtlenség, hogy igazságosabb társadalom jöjjön létre, s nagyobb legyen a gazdasági növekedés.

A még teljesebb társadalmi befogadás érdekében szükséges elérni azokat a csoportokat is, amelyek nem vesznek részt felnőttkori tanulási folyamatokban. Megfelelő módszertannal az emberek képesek lesznek nagyobb arányban részt venni a társadalomban, a demokráciában, valamint a kultúrában és a művészetekben.

Jó gyakorlat

1 A SantMartí-ban található La Verneda elnevezésű felnőttek iskolájában fontos és egyedülállóan kezelt feladatnak tartják az új tanulók egyéni fogadását az első napon. Minden iskolába érkező személyre külön időt fordít az intézmény. Az előző évek résztvevői kitüntetett szerepet játszanak az új tanulók fogadásában, a bejelentkezésében és a további feladatok elvégzésében, mivel ők már rendelkeznek azokkal a kommunikációs készségekkel és tapasztalatokkal, hogy milyen érzés először új diákként ebbe az iskolába kerülni. Az a döntés, hogy az új résztvevők hova és melyik szintre kerüljenek be, egy személyes elbeszélgetésen és megegyezésen alapul. Külön figyelmet fordít az iskola arra, hogy a jelentkezők megértsék azt a folyamatot, ami lehetővé teszi, hogy olyan csoportokba kerüljenek, ahol a lehető legtöbb ismeretet tudják majd elsajátítani. Az iskolai dolgozók és az önkéntesek minden esetben arra töreksznek, hogy kerüljék a teszt ellenőrzés érzésének kialakulását a tanulóknál.

2 Nagyon jó eredményeket mutatnak a tanulást támogató népfőiskolai kurzusok Svédországban, amelyen arra biztatják a fiatal, munkát kereső felnőtteket, hogy folytassák tovább tanulmányaikat. A kurzus elvégzése után a résztvevők 40%-a folytatta a tanulást vagy elhelyezkedett a munkaerőpiacon, sőt több mint 2/3 része motiváltnak érezte magát ahhoz, hogy tanuljon és vallották, hogy a képzés egy fontos állomás a munkához vezető úton.

A speciális népfőiskolai kurzusok elősegítik a bevándorlók beilleszkedését a svéd társadalomba, továbbá tanulóköröket szerveznek a menedékjogot kereső menekültek számára, Svédország szerte.

Ezek a sikeres és speciális kezdeményezések főként annak köszönhetőek, hogy a felnőttkori tanulás struktúráinak létező kompetenciáin és szervezetein alapulnak, s többnyire az állam, rendszerezett finanszírozást biztosít. Ez egy fenntartható felnőttképzési modellnek tekinthető, amely rugalmasságának köszönhetően képes megbirkózni a társadalom új igényeivel és kihívásaival.

Foglalkoztatás és digitalizáció

A foglalkoztatás és a tanulás közötti pozitív kapcsolat nyilvánvaló: a tanuló munkások és munkavállalók jelentős szerepet játszanak az innováció, a hatékonyság, a versenyképesség és a vállalkozó szellem növelésében. A munkahelyi tanulás kiemelkedően fontos, hiszen az egyéni kulcsszerepet játszó mozgatóerő a felnőtt élethosszig tartó tanulásban való részvételében, a különböző érdekeltekkel való együttműködésben, különösen az ún. társadalmi partnerekkel. Amellett, hogy az EAEA elismeri a készségek, képességek fejlesztésének a fontosságát és az ún. újráképzést, szeretnénk aláhúzni, hogy minden tanulás hasznos a munkavállalás érdekében.

Az EAEA a tanulás – kulcskompetenciák és a több területen használható készségek, képességek felfogását támogatja. A tisztán technikai megközelítés mára veszélyeztetetté vált, hiszen a készségek korlátozott készlete hamar elavulttá válhat. Ha ellenben bárki szemléletben befogadja a tanulás megtanulását, az innovációt, a vállalkozó szellemet és a kicsit mélyebb érdeklődést a tanulási tapasztalatok és eredmények fontossága iránt, abból olyan élethosszig tartó tanuló lesz, aki az informális, nem-formális és formális tanulás összekapcsolásával képes lesz naprakész maradni. A munkaerő-piaci előrejelzések világosan azt mutatják, hogy a jövőben Európának egyre több tudásra, és egyre kevesebb alacsonyan képzettségű munkaerőre lesz szüksége. A legjobb példa erre a digitalizáció fejlődése. Hatalmas változásokat hozó fordulóponthoz érkezünk – az e-kormányoktól az online vásárláson át az automatizálásig, és minden változásig, amit az internet adta lehetőségek hoznak még. Ez azt jelenti, hogy be kell temetnünk a társadalmi csoportok közötti digitális szakadékot, és meg kell bizonyosodnunk arról, hogy senkinek nem okoz gondot a számítógépek, táblagépek, okos telefonok és egyéb kapcsolódó eszközök használata. Beláthatjuk, hogy az ez irányú fejlődésnek köszönhetően bizonyos munkakörök meg fognak szünni (vagy már meg is szüntek), és újak jönnek létre. Európának szüksége lesz az ún. tudásmunkásokra, akik gyorsan képesek alkalmazkodni ehhez az átalakuláshoz – amihez a tanulás a kulcs. Rengeteg olyan kormányzati szolgáltatás és az aktív állampolgársághoz elengedhetetlen eszköz áll rendelkezésre, online.

Kutatási eredmények

A BeLL (Az élethosszig tartó tanulás hasznossága/előnyei) projekt keretében megvalósuló kutatás kimutatta, hogy a nem-formális felnőttoktatásban való részvétel nagyszámú, különféle előnyhöz juttatja az egyéneket. Ezek az előnyök nem csak rájuk vannak hatással, hanem a közvetlen környezetükben (család, munkahelyi közösség és egyéb szociális hálóba tartozó tagok) is hasznot hajtanak – amiből következik, hogy a nem-formális felnőttoktatás társadalmi haszna vitathatatlan. A 8646 válaszadó 70-87%-a tapasztalt pozitív változásokat a tanulási motivációiban, a társadalmi interakcióiban, az általános jólétükben és az életükkel való elégedettségükben. Kisebb arányban jelennek meg azok a változások, amelyek a munkájukra, a karrierjükre és állampolgársági aktivitásukra vonatkoznak, de még ebben is 31-42% tapasztalt pozitív elmozdulást.

További információ: <http://www.bell-project.eu/cms/wp-content/uploads/2014/06/BeLL-Survey-results.pdf>

Migráció és demográfiai változások

A felnőttképzés létfontosságú szerepet játszhat a jelenlegi európai menekülthelyzetben. Az állampolgári nevelésen és az interkulturális tanuláson keresztül az aktív állampolgárság és vendégszeretet gondolkodásmódja elősegítheti egy integrációpárti kultúra kialakítását a tagállamok között. Azáltal, hogy biztosítjuk a nyelvi és alapkészség fejlesztési képzést a menekültek számára – érkezzenek Európából vagy azon kívülről – lehetővé tesszük számukra, hogy új otthonuk társadalmának aktív tagjai legyenek.

A kultúrák közötti párbeszéd megvalósítása kölcsönös megértést eredményezhet a tagállamok régi és új állampolgárai között, mely segít a bevándorlóknak megérteni új hazájuk kultúráját és szociális szabályrendszerét, illetve a befogadó állampolgároknak esélyt ad új magatartás kialakítására és arra, hogy országukat egy jövőorientált demokráciává formálják. Európának hosszútávon szüksége lesz ezekre a bevándorlókra és még több társukra, hogy megbirkózzon azokkal a demográfiai változásokkal, melyek már kezdetüket is vették. Ami a demográfiai változásokat illeti, az aktív időszedés csak akkor garantálható, ha biztosítva van az élet későbbi szakaszában való tanulás. A kutatások azt mutatják, hogy a folyamatosan tanuló idősebbek aktívabbak, többet önkénteskednek, hosszabb ideig dolgoznak és egészségesebbek. A tanuló idősebbek megoldást kínálnak a demográfiai válságra, és növelik a hasznosságukat az európai demokráciák számára. A generációk közötti tanulás pedig lehetőséget ad az idősebb és tapasztaltabb embereknek csakúgy, mint a fiataloknak, hogy hasznot merítsenek egymás tudásából; másrészt együttes erővel hatékonyabban erősíthetik a generációk közötti összetartást az európai társadalmakon belül és így előmozdítják a demokratikus párbeszédet, amelyre szükség van a válság időszakában.

Egy jó példa

Fatima 2013 novemberében érkezett meg Írországra édesanyjával és két testvérével. Három hónapig élt Dublinban, mielőtt Tullamore-ba költözött volna családjával. Fatima menekült és eredetileg Afganisztánból származik. Átutazott Iránon, majd Szíriában három évig élt. Az Igazságügyi Osztály támogatásával Írországra érkezésekor nyelvórákat vett, de túl elkülönítettnek érezte. Ehelyett szeretett volna együtt tevékenykedni az írekkel. Ekkor hallott a VTOS lehetőségéről, amikor befejezte első évét. A VTOS egy kétéves kurzus, ahol a tanulók az első évben junior bizonyítványt, a másodikban pedig végzős bizonyítványt szereznek, Fatima úgy érezte, hogy képes két végzős tárgyat is elvégezni az első évében és a Tullamore-i Továbbtanulási Központ támogatásával fizikát és kémiát tanult. Élt a lehetőségekkel az Athlone számítástechnikai képzésnél is a gyakorlati munkájához. Fatima nagyon törekvő és kiválóan beszél angolul, úgy érzi, hogy nagyban támogatta őt a Laois and Offaly ETB és nagy reményekkel tekint a jövőbe.

Fenntarthatóság

A fenntarthatóság minden területen igazi kihívássá vált Európában – a környezetbarát fogyasztástól és közlekedéstől, az energiahatékonyságig –, az európai polgároknak egyrészt rengeteg információra és a megújítást segítő térre, másrészt új életmód kialakítására, új projektekre és új megközelítésekre van szüksége. A felnőttoktatás segíthet biztosítani ezeket az információkat, vitákra alkalmas tereket és kreativitást. A felnőttoktatás vezető szerepet játszik a fenntarthatóság három dimenziójának összekapcsolásában (gazdasági, szociális és környezeti) és képes közreműködni az ENSZ 2030-as célkitűzéseinek teljesítésében. Ténylegesen szükség van az oktatásra a fenntartható fejlődéshez, amelyben a nem-formális tanuláshoz kifejezetten nagy befolyásoló ereje van.

A felnőttképzés és -oktatás nagymértékben képes hozzájárulni mind a lisszaboni, mind a Juncker-féle fenntarthatósági célkitűzésekhez és az okos és mindenkit bevonó növekedéshez. Elősegíti a munkaerő-piaci növekedést és az egységes digitális piac fejlődését is. Azzal, hogy a fenntarthatóságot támogatja, a felnőttképzés és -oktatás hozzájárulhat az energia-unió létrehozásához, és az előrejelzett klímaváltozással kapcsolatos irányelvek és politika kialakításához is. Képes erősíteni az egységes piacot, például biztosítja a kompetenciákat a munkaerő szabad áramlásának elősegítéséhez, amellett, hogy az európai értékeket és bizalmat erősíti.

Kutatási eredmények

A felnőttoktatás és -képzés központi szerepet játszik a fenntarthatóság fejlesztésében. Egy pilot kurzus egy északi tradícióra, a „folkeopplysning”-nek nevezett civil szerveződésre helyezi az alapjait. A kurzus hallgatói nap mint nap felnőtt tanulókkal dolgoztak, főként a következő két célcsoportban: iskolai tanárok és helyi polgárok. A projektek témái, melyekkel a tanulók a kurzus során foglalkoznak:

- fenntartható épületek és alapanyagok;
- az ún. fenntartható ételek;

- partnerkapcsolatok szervezése a helyi hatóságok, a lakosok és a helyi privát szektor szereplői között – hogyan értelmezzék újra a Helyi Napirend 21⁶ megközelítést;
- környezetvédelmi tanúsítvány és fenntartható menedzsment rendszerek;
- etikus fogyasztás és világpolgárság.

⁶ A Local Agenda 21 – a helyi cselekvések a XXI. századra – a Rio 1992 konferencia, Rio+20 folytatása

Egy jó gyakorlat

Az ausztriai „Umweltberatung” (öko-tanácsadás) program kifejlesztette az Energiahatékony Vezetési Jogosítványt (Energy Efficiency Driving License – EEDL). Az EEDL egy energiatakarékosságot elősegítő eszköz háztartások, kis- és középvállalkozások és közösségek számára, hogy könnyebben elérhessék a kitűzött környezetvédelmi és energiatakarékossági csökkenési célokat. A mindennapos energiatakarékosság hozzájárul az energiaköltségek csökkentéséhez, ami kifejezetten fontos ott, ahol az emberek a szegénységgel küzdenek. Az energia tudatos használata és az energiahatékony életmód és magatartás kialakítása szintén segít a szegénység csökkentésében, a vállalatoknál pedig a versenyképességet növeli a költségek visszaszorításával. A munkahelyi energiatakarékosság bátoríthatja a munkavállalókat, hogy magánéletükben is a fenntarthatóság felé forduljanak.

További információ: <http://www.umweltberatung.at/ueber-uns-weiterbildung-energie-fueh-erschein>

Felnőttképzés és európai politikák

A felnőttek oktatása, képzése hozzájárul:

- Az európai stratégiák mérhető/ okos, fenntartható és teljes körű (inclusive) növekedéséhez, fejlődéséhez.
- Az európai stratégiák értékeihez, mint az egyenlőség, a társadalmi kohézió, az aktív állampolgárság, valamint a kreativitás és az innováció.
- Raising Europe's employment
- Az európai foglalkoztatási arány növekedéséhez az egyének visszajuttatásával a munkaerőpiacra, képességeik és kompetenciáik validálásával, át-/ továbbképzésükkel.
- Elősegíti az alacsony alapkészségekkel rendelkezők számának csökkenését – 80 millió ember – akik kevesebb hasznot húznak az élethosszig tartó tanulásból, mint a képzettebb társaik: a felnőttoktatás, felzárkóztató és megerősítő intézkedéseket tesz, hogy elérje őket.

Hozzájárul az EU azon céljához, hogy legkevesebb 20 millióval kevesebb ember legyen kitéve a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának, mivel az oktatás segít az önbizalom megszerzésében, lehetőségeket kínál a társadalmi integrálódásra, állás, munka (vagy egy jobb munka) megszerzésére.

A munkától és növekedéstől az egységes digitális piacig, a klímaváltozástól a belső piacig, a migrációtól a globális kérdésekig és a demokratikus változásokig a felnőttképzés és -oktatás egyformán hozzájárul az EU 2020 és a Juncker féle napirendi pontok teljesítéséhez⁷. Továbbá a felnőttképzés, a felnőttek oktatása jelentheti a kulcsot az ENSZ Agenda 2030 és a Fenntartható Fejlesztés Célkitűzéseinek eléréséhez.

Ahhoz, hogy egy összetartó, virágzó, békés Európa jöjjön létre, hogy képesek legyünk a jövőbeni kihívásokkal pozitív módon szembenézni, a felnőttképzés -oktatás alapvetően fontos.

A kiadvány Finn Oktatási és Kulturális Minisztérium pénzügyi támogatásával jött létre.

Az Európai Bizottság támogatja a jelen kiadvány létrejöttét, amelynek nem képezi részét a tartalom jóváhagyása, amely a szerzők nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé a benne foglalt adatok bármilyen felhasználásáért.

A Kiáltvány fordítását az ELTE andragógia mester szak II. éves hallgatói Cilling Andrea, Pataki Rebeka Anna, Sziki Zsuzsanna Dorottya, Szilágyi Gabriella, Szőcsová Brigitta készítették Szigeti Tóth János egyetemi docens közreműködésével.

⁷ – Európa növekedési stratégiája: http://ec.europa.eu/europe2020/index_hu.htm

– Az EU Bizottság elnökének Jean-Claude Junckernek 2014-ben előterjesztett javaslata: http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/president_en

– Az ENSZ Fenntartható Fejlődés 2030 Célkitűzései <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/our-work/sustainable-development/sdgs>

Kutatási kihívások egy európai kiáltvány kapcsán

Az MTA Andragógia Albizottság ülésére kaptam meghívót, szeptember 22-re, ahol egy rövid bevezető ismertetőt tartottam: "A tanulás hatalma és öröme" Kutatási kihívások egy európai kiáltvány kapcsán – címmel.

Az Európai Felnőttképzési Szövetség Kiáltvány a XXI. századi felnőttkori tanulásért címmel egy stratégiai vitaanyagot adott ki, amely eddig több mint egy tucat nyelven megjelent. Magyarul is. <https://goo.gl/7BdD6t>

A dokumentum a felnőttkori tanulás fontosságának alátámasztásaként a kutatási eredményekből vesz érveket. A szakmai tudományos kutatások egyik jellemzője, hogy erőteljes nemzetközi kontextusban születnek. Arra hívtam fel a figyelmet, hogy a kutatásokra fordított GDP arányos támogatásokban Magyarország elmaradott. Egyetértek azokkal, akik a felnőtt-

kori tanulás nemzetközi kutatásának trendjeiről azt mondják, hogy az töredezett képet mutat. A gyakorlat és a politikai döntéshozók is elégedetlenek. Sajnos a jövőben a gyors változásokkal ez a töredezettség növekedni fog, noha az USA-val szemben Európa lép előbbre a toplistán. Közben a térkép jelentősen változik, mivel belépnek Ázsia és más térségek is ebbe a mezőbe.

A magyar kitérés három fontos pontjáról beszéltem: elmaradtunk a kutatásra fordított támogatásokban, az akadémiai oldal gyenge, a kormány és a gazdaság nem adekvát megrendelő, s így se a klasszikus kutatási napirendek, se a „használat inspirálta alap-kutatás” nem erősség. Röviden a teendőkről is szó volt.

Az előadás egyben figyelemfelhívás az október 28-i nemzetközi műhelybeszélgetésre a Kiáltványról, amit november 25-én egy országos konferencia követ a témában, mindkettő Budapesten. 2017-ben pedig társulunk a felnőttkori tanulás európai éve programhoz, amit az EAEA kezdeményezett..

További felvilágosítás: mnt@nepfoiskola.hu

Szigeti Tóth János